

БӨЛІМ: ЖАЛПЫ РУБРИКА

Отбасылық тәрбие мен балабақша тәрбиесінің сабақтастығы

ЖАРИЯЛАНДЫ
15.12.2025СІЛТЕМЕ
<https://bilimger.kz/185892/>**Журенова Слушаш Естуровна**

Тәрбиеші

БҚО, Ақжайық ауданы, Бөбек балабақшасы

КІРІСПЕ

Мектепке дейінгі жаста баланың тұлғалық қалыптасуы оның өмір сүретін әлеуметтік ортасына тікелей байланысты. Осы кезеңде баланың алғашқы құндылық бағдарлары, мінез-құлық нормалары, қарым-қатынас мәдениеті мен өзін-өзі ұстау дағдылары қалыптасады. Баланың дамуына әсер ететін негізгі екі орта – отбасы мен балабақша. Отбасы баланың алғашқы тәрбиелік тәжірибесін беретін бастапқы орта болса, балабақша сол тәжірибені жүйелеп, әлеуметтік тұрғыдан кеңейтетін маңызды институт ретінде қызмет атқарады.

Отбасылық тәрбие мен балабақша тәрбиесінің сабақтастығы баланың психологиялық саулығын, әлеуметтік бейімделуін және оқу-тәрбие үдерісіндегі табыстылығын қамтамасыз ететін шешуші факторлардың бірі болып табылады. Егер бұл екі ортадағы тәрбиелік талаптар мен құндылықтар бір-біріне сәйкес келсе, бала өзін қауіпсіз әрі сенімді сезінеді, ал қайшылықтар болған жағдайда бейімделу қиындықтары туындауы мүмкін. Сондықтан отбасылық тәрбие мен балабақша тәрбиесінің сабақтастығын ғылыми-педагогикалық тұрғыдан негіздеу өзекті мәселе болып табылады.

Негізгі бөлім

Отбасылық тәрбие мен балабақша тәрбиесінің сабақтастығы ұғымы баланың дамуына ықпал ететін тәрбиелік мақсаттардың, мазмұнның және әдістердің үйлесімділігін білдіреді. Отбасы – баланың жеке тұлғасына бағытталған, эмоционалдық жақындығы басым тәрбие ортасы. Мұнда бала алғашқы мінез-құлық үлгілерін меңгереді,

үлкендермен және жақындарымен қарым-қатынас жасау тәжірибесін жинақтайды. Ал балабақша баланың әлеуметтік тәжірибесін кеңейтіп, ұжымда әрекет етуге, ережелерді сақтауға және өзара ынтымақтастыққа үйретеді.

Сабақтастықтың маңызды шарты – тәрбиелік мақсаттардың бірлігі. Отбасы мен балабақша баланың адамгершілік, әлеуметтік, еңбек және эстетикалық тәрбиесіне қатысты ортақ мақсаттарды көздеген жағдайда ғана тәрбиелік ықпал нәтижелі болады. Мысалы, үйде де, балабақшада да тәртіптілік, жауапкершілік, үлкенді сыйлау сияқты қасиеттерге бірдей талап қойылса, балада бұл мінез-құлық нормалары тұрақты дағдыға айналады.

Тәрбиелік талаптардың бірізділігі баланың психологиялық тұрақтылығын қамтамасыз етеді. Үй мен балабақшада қойылатын талаптардың айырмашылығы баланың ішкі қайшылығын күшейтіп, алаңдаушылық тудыруы мүмкін. Ал сабақтастық сақталған жағдайда бала өзін сенімді сезініп, оқу-тәрбие үдерісіне белсенді қатысады. Бұл оның эмоциялық саулығы мен әлеуметтік бейімделуіне оң әсер етеді.

Отбасылық тәрбие мен балабақша тәрбиесінің сабақтастығын жүзеге асыруда тәрбиешінің кәсіби рөлі ерекше. Тәрбиеші ата-анамен серіктестік қарым-қатынас орнатып, баланың отбасындағы тәрбиелік жағдайын, әдеттері мен ерекшеліктерін ескеруі тиіс. Ата-аналар жиналыстары, кеңестер, семинарлар және жеке әңгімелесулер арқылы тәрбиеші ата-аналарды балабақшадағы тәрбиелік талаптармен таныстырады. Бұл өзара түсіністік пен сенімді нығайтады. Ата-анамен бірлескен іс-шаралар сабақтастықты қамтамасыз етудің тиімді құралы болып табылады. Мерекелік бағдарламалар, шығармашылық көрмелер, спорттық жарыстар ата-ана мен балабақша арасындағы ынтымақтастықты күшейтіп, баланың өз ортасында өзін еркін сезінуіне мүмкіндік береді. Мұндай бірлескен әрекеттер баланың әлеуметтік тәжірибесін байытып, отбасы мен балабақшаны біртұтас тәрбиелік кеңістік ретінде қабылдауына ықпал етеді.

Сабақтастық тәрбиелік әдістердің үйлесімділігін де қамтиды. Үйде қолданылатын ынталандыру, қолдау және талап қою тәсілдері балабақшадағы әдістермен сәйкес келгенде, балада тәрбиеге деген жағымды көзқарас қалыптасады. Мысалы, баланың жетістігін мадақтау немесе қателігін түсіндіру тәсілдері бірдей болған жағдайда бала талаптарды оңай қабылдайды. Ұлттық және мәдени құндылықтарға негізделген тәрбие де сабақтастықты қамтамасыз етудің маңызды аспектісі болып табылады. Отбасында қалыптасқан ұлттық дәстүрлер мен мәдени құндылықтар балабақшада жалғасын тапқанда, баланың ұлттық сана-сезімі мен рухани дамуы нығаяды. Бұл баланың өз мәдениетіне деген құрметін арттырып, әлеуметтік сәйкестігін қалыптастырады.

Практикалық тәжірибе көрсеткендей, отбасылық тәрбие мен балабақша тәрбиесінің сабақтастығы сақталған жағдайда балалардың мінез-құлқы тұрақты, оқу-тәрбие үдерісіне қызығушылығы жоғары болады. Мұндай балалар құрдастарымен және

ересектермен қарым-қатынаста ашық, сенімді әрі белсенді болып келеді. Бұл олардың мектепке дайындығын да жеңілдетеді.

Қорытынды

Қорытындылай келе, отбасылық тәрбие мен балабақша тәрбиесінің сабақтастығы мектепке дейінгі тәрбиенің тиімділігін арттыратын негізгі педагогикалық шарттардың бірі болып табылады. Бұл сабақтастық баланың тұлғалық дамуын, психологиялық саулығын және әлеуметтік бейімделуін қамтамасыз етеді. Отбасы мен балабақша арасындағы өзара ынтымақтастық, тәрбиелік талаптардың бірізділігі және ортақ құндылықтарға негізделген жұмыс баланың жан-жақты дамуына берік негіз қалайды. Сондықтан мектепке дейінгі ұйымдарда ата-анамен серіктестікті жүйелі түрде ұйымдастыру және тәрбиелік ықпалдың сабақтастығын сақтау болашақта саналы, жауапты және үйлесімді тұлға тәрбиелеудің маңызды шарты болып табылады.

ПАЙДАЛАНЫЛҒАН ӘДЕБИЕТТЕР

1. Жұмабаева Ә., Қожахметова К. Мектепке дейінгі педагогика. – Алматы: «Мектеп», 2019.
2. Омарова Б. Отбасылық тәрбие және баланың дамуы. – Алматы: «Атамұра», 2018.
3. Нұрғалиева Г.Қ. Балабақша мен отбасының өзара әрекеті. – Алматы: «Білім», 2017.
4. Құлманова Р. Мектепке дейінгі ұйымдағы тәрбиелік жұмыс. – Алматы: «Рауан», 2019.
5. Сағындықова А.Т. Отбасымен серіктестікке негізделген тәрбие технологиялары. – Алматы: «Өрлеу», 2020.
6. «Мектепке дейінгі тәрбие мен оқыту» журналы. Ғылыми-әдістемелік басылым, №3, 2021.
7. «Балабақша әлемі» журналы. Республикалық ғылыми-практикалық журнал, №2, 2020.
8. Выготский Л.С. Баланың дамуы және әлеуметтік орта. – Мәскеу: Педагогика, 2016